

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

**Jus Canonicvm R.P. Pavli Laymanni, Soc: Jesu Theologi, Et
Olim In Alma Et Episcopali Academia Dilingana SS.
Canonum Ordinarii Professoris**

Juris Canonici A. R.P. Paulo Laymanno Societatis Jesu Theologo SS.
Canonum In Alma, Catholica, Et Episcopali Universitate Dilingana
Professore Qvondam Ordinario, Prælectionibus Academicis Illustrati

Laymann, Paul

Dilingæ, 1673

Capitvlvm XIX. Proposuisti.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-62587](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-62587)

ditus non sit? Negant hinc Antonius & Abbas n. 11. quia per priuilegium exemptionis acquiritur ius ipsi Romanæ Sedi, vti constat ex c. 2. de in integr. restit. ergo ei renuntiare aut derogare non possunt religiosi iuxta c. cum tempore, 5. de arbitris. Et hæc sententia valde probabilis est, eamque veram censuit Suarez tom. 2. de Relig. lib. 6. de Votis. c. 11. n. 7. Nihilominus contrarium cum pluribus alijs rectè defendit Sanch. to. 1. de Rel. l. 4. c. 39. n. 32. Cum enim talia exemptionis priuilegia per se ac directè tendat in fauorem Ordinum, æquum non est, neq; conforme intentioni Pontificum, vt ea in eorundem dispendium cedant, videl. vt deterioris ipsi conditionis sint, quàm alij non exempti eiusdem diocesis clerici & religiosi, qui ab Episcopo secundùm facultates eius absolui possunt. Accedit I. Quòd exempti in eiusmodi casu non subiiciunt se Episcopo omnimodè alieno, sed qui spectato iure communi, & seposito priuilegio ipsorum Ordinarium est, facilè autem res redit ad primordiale naturam suam. Accedit II. Quòd ad omne dubium tollendum extant Apostolica priuilegia super hac re quibusdam exemptis ordinibus concessa apud Sanch. l. c. ex Corduba. Ad argumentum Abbatis Resp. Rectè extendi, quòd exempti subicere se non possent absolutioni, aut dispensationi Episcopi diocesani, nisi Papæ consensus, saltem tacitus, vel præsumptus, imò etiam per priuilegia expressus accederet.

QVÆRITUR II. An clericus cum consensu Episcopi sui prorogare possit iurisdictionem Iudicis secularis subiiciendo se ipsi saltem in causa ciuili. Videtur esse affirmandum, cum sit ferè communis doctrina, vti dixi in c. 2. de iudic. quòd Episcopus laico delegare possit causam ciuilem aduersus clericum, eaque in praxi obseruatur, adeò, vt quandoque etiam vniuersitas causarum ciuiliam erga clericos laico demàdetur. Nihilominus negatiuè respondeo cum Gl. fin. arg. c. si diligenti, 12. hoc tit. Ad argumentum resp. cum Gl. margin. hic, cum Abbat. in fin. quòd sit aliud delegare, aliud iurisdictionem prorogare, nam delegans referuat sibi iurif-

isdictione, quare à delegato appellari debet ad delegantem. At verò Episcopus consentiens in prorogationem transfert à se iurisdictionem in ea causa. Alijs verbis dici potest, quòd Iudex delegatus non suo, sed delegantis iure & auctoritate iudicat, eaque ecclesiastica, si causa ecclesiastica sit; At verò Iudex, cuius iurisdictione prorogatur, proprio iure iudicat, quòd fieri non potest, si Iudex laicus sit, quippe iurisdictionis ecclesiasticæ incapax. Accedit, quòd prorogatio fieri debet ad similia, iurisdictione autem ciuiliis nimis diuersa est & dissimilis ecclesiasticæ, ergo illa ad hanc extendi non potest.

CAPITVLVM XIX.

Proposuiti.

PARAPHRASIS.

Qui à Iudice suo ad instantiam aduersarij legitimè citatus, & ita in causa illa præuentus fuit, non potest mutando forum per translationem domicilij prius illud iudicium declinare.

SUMMARIVM.

1. Præuentus à iudice competente per citationem, forum illius in ea causa declinare non potest.
2. Transferens domicilium ex loco, statim liberatur iurisdictione, quamprimum territorio egressus est, nisi in loco mutati domicilij contractum instituerit, tum in optione actoris est eum in altero loco conuenire.

NOTANDVM I. Præuentus à Iudice competente per citationem, forum illius in ea causa declinare non potest, nam vbi iudicium coeptum est, ibi etiam finiri debet. l. vbi, 30. ff. de iudic. Tametsi verò textus noster dumtaxat loquatur de eo, qui ratione domicilij aut beneficij residentiam postulantis, ideòque absolutè subditus est, tamen idem quoque dicendum de eo, qui subditus est secundùm quid, videl. ratione debiti

biti aut contractus, quod per citationem præuentus effugere non possit Iudicis potestatem, quod minus contra illum procedi possit tanquam contumacem, nisi se sistat & respondeat, uti dicitur in c. sequente.

NOTANDVM II. Transferens domicilium ex loco statim liberatur iurisdictione, quamprimum territorio egressus est, ita ut nisi per citationem antè præuentus fuerit, contra eum iurisdicção exerceri non possit. Excipe, nisi in loco mutati domicilij contractum instituerit, tum in optione actoris est illum convenire, seu in loco domicilij acquisiti, seu domicilij relicti, ubi contraxerat. Ita intelligi debet lex secunda. C. de iurisd. & docet Speculator lib. 2. part. 1. de competentis Iudicis aditione. §. 1. n. 33. Felin. hic n. 1. Qui rectè limitat, nisi vna cum mutatione domicilij aut iurisdictionis mutetur etia status personæ, ut si quis clericus ordinatus vel religiosus effectus sit, ratione contractus antea instituti conveniri debet coram Iudice ecclesiastico, non civili; idemque dicendum, si quis post commissum delictum ad statum ecclesiasticum se conferat, dummodo citatione præuentus non sit, alioquin enim Iudex secularis saltem ad multam pecuniariam procedere potest. Vide quæ dixi lib. 4. Th. mor. tr. 9. c. 4. q. 3.

Ex dictis solvuntur casus. Primus, Visitator Ordinis præcepit Priori vel Abbati Monasterij, ut è loco non discederet; quia eum visitare vellet: Prior post acceptum mandatum legitimam auctoritate transfertur ad alterius Prouinciæ Monasterium: quæritur, an per hanc translationem liberatus sit à Visitatore prioris Prouinciæ. Rectè respondet Abbas hic n. 10. vel Visitator Ordinis visitare voluit ratione officij, & deposito officio liberatus est, vel voluit eum visitare ratione commissi criminis, tum per mandatum permanendi censetur præuentus, quippe cum sit instar citationis efficientis personam, sed in priore casu mandatum afficiebat personam.

Alter casus. Episcopus ob præcedens aliquod factum tulit sententiam, vel particularem, videl. nisi Titius, qui rem abstulit, in-

tra mensem restituat, aut satisfaciat, in excommunicationem cadat, vel generalem, videl. qui hanc rem abstulit, nisi intra mensem restituat, excommunicatus sit: utroque casu in excommunicationem labetur iniustus rei detentor, nisi conditionem impleat, etsi interea forum mutaret, uti tradit Gl. in c. præterea, 40. ver. impedire, de appellat. Abb. cit. n. 10. Sayrus in thesauro, lib. 1. c. 11. n. 19. quia talis sententia censetur iudicialis, per quam persona præuenta & comprehensa est, ita ut mutatione fori non tollatur. Ceterum, si nudum præceptum subdito nullà præcedente eius culpa impositum sit, v. g. clerico Sacerdoti, ut quot diebus dominicis sacrificet, postquam is iurisdictione præcipientis solutus fuerit, etiam à præcepto liber erit, uti Sayrus l. c. notauit.

CAPITVLVM Vlt.

Licet.

PARAPHRASIS.

Cum Episcopus quidam Romæ ut peregrinus versaretur, aliquis ei litem mouit, sed ille exceptionem fori declinatoriæ opposuit, eò quod nec ratione delicti, nec contractus, neque domicilij, neque rei litigiosæ apud Sedem Apostolicam forum sortiretur. Hanc exceptionem reiecit Gregor. IX. quia licet ordinariè his tantum de causis aliquis forum sortiatur, tamen speciale hoc habet Ecclesia Romana, cum sit omnium ecclesiarum magistra, quod in ea reperti compelli possint ad respondendum, nisi ob necessariam causam eò aduenissent, tum enim ius habent, litem domum suam reuocandi.

SUMMARIUM.

1. Ordinarius modus declinandi forum iudicis est, si reus conuentus dicat, se iurisdictioni subditum non esse, & dicitur hæc exceptio fori declinatoria ratione personæ, præterquam alie adhuc due sunt; vna, ratione causæ; altera, ratione loci.

k 2. Qua-